

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26.02.2009, sp. zn. 23 Cdo 4558/2008, ECLI:CZ:NS:2009:23.CDO.4558.2008.1

Číslo: 95/2009

Právní věta: Podá-li žalovaný před vydáním kvalifikované výzvy k vyjádření odpor proti platebnímu rozkazu, v němž vylicí a zdůvodní námitky proti žalobě, nemůže soud vyzvat žalovaného ve smyslu § 114b o. s. ř. a uložit mu, aby se ve věci znovu vyjádřil, označil důkazy a připojil listinné důkazy, kterých se dovolává.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.02.2009

Spisová značka: 23 Cdo 4558/2008

Číslo rozhodnutí: 95

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V r c h n í s o u d v P r a z e r o z s u d k e m z e d n e 11. 6. 2008 p o t v r d i l r o z s u d e k K r a j s k é h o s o u d u v Ústí nad Labem ze dne 17. 9. 2007, kterým bylo žalované uloženo zaplatit žalobkyni 420 258,50 Kč s příslušenstvím a dále zaplatit na náhradě nákladů řízení částku 76 343,40 Kč.

Stejně jako soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že v dané věci Krajský soud v Ústí nad Labem vydal platební rozkaz proti němuž podala žalovaná odpor, a poté, co týž soud usnesením ze dne 16. 3. 2007 uložil žalované podle § 114b odst. 1 o. s. ř., aby se ve lhůtě 30 dnů od doručení usnesení ve věci písemně vyjádřila a připojila listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označila důkazy prokázání svých tvrzení, dále žalovanou poučil, že jestliže se v dané lhůtě bez vážného důvodu nevyjádří a ani soudu nesdělí, jaký vážný důvod jí v tomto brání, bude mít soud za to, že nárok který je proti ní žalobou uplatňován, uznává, a rozhodne rozsudkem o uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř., pro jehož vydání nemusí být nařízeno jednání, a toto usnesení žalované řádně doručil dne 22. 3. 2007; žalovaná v určené lhůtě písemně vyjádření k žalobě nepodala a ani soudu nesdělila, jaký vážný důvod jí v tom brání. Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně, že byly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání (§ 153a o. s. ř.). Učinil závěr, že žalobkyně má právo na zaplacení 420 258,50 Kč s příslušenstvím, neboť žalovaná nezaplatila leasingové splátky podle leasingové smlouvy ze dne 27. 10. 2003.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. c)

o. s. ř. Namítá formálnost postupu obou soudů a poukazuje, že její vyjádření k věci požadované soudem prvního stupně bylo již obsahem jejího dřívějšího podání, proto absence dalšího vyjádření nemohla znamenat překážku v postupu řízení. Je přesvědčena, že izolovaným výkladem jednoho zákonného ustanovení došlo ke zkrácení jejího práva na spravedlivý proces. Navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věci vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve svém vyjádření uvedla, že předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání byly a navrhla, aby dovolací soud dovolání jako nepřipustné odmítl, případně aby dovolání zamítl pro nedůvodnost.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř. k tomu oprávněnou osobou (žalovanou) řádně zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), se zabýval nejdříve otázkou, zda dovolání v dané věci je přípustné.

Podle ustanovení § 236 o. s. ř. dovoláním lze napadnou pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Směřuje-li dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen v pořadí první rozsudek soudu prvního stupně (jak tomu bylo i v posuzované věci), připouští zákon dovolání pouze v případě, dospěje-li dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. po právní stránce zásadní význam. Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Z toho, že přípustnost dovolání je podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. spjata se závěrem o zásadním významu rozhodnutí po stránce právní, vyplývá, že dovolací přezkum se otevírá pouze pro posouzení otázek právních, navíc takových, které se vyznačují zásadním významem. Pro úsudek dovolacího soudu, zda rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam či nikoliv, jsou relevantní jen ty právní otázky, na kterých napadené rozhodnutí spočívá, které mají obecný přesah a jejichž posouzení odvolacím soudem dovolatel napadl.

Otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, dovolací soud řeší jako otázku předběžnou (nevydává ohledně ní žádné rozhodnutí) a jeho kladně vyjádřeným závěrem se podané dovolání stává přípustným.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné, neboť otázku vydání výzvy soudem podle § 114b odst. 1 o. s. ř. i poté, co se žalovaná k věci vyjádřil v odporu proti platebnímu rozkazu, považuje Nejvyšší soud za otázku zásadního právního významu.

Podle § 114b odst. 1, věty první, o. s. ř. vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, může předseda senátu, s výjimkou věcí, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 94 odst. 1 a 2 o. s. ř.), a věcí, uvedených v § 118b a § 120 odst. 2 o. s. ř., místo výzvy podle § 114a odst. 2 písm. a) o. s. ř., nebo nebylo-li takové výzvě řádně a včas vyhověno, žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení.

Podle ustanovení § 114b odst. 2 o. s. ř. usnesení podle odst. 1 může být vydáno, i když soud rozhodl o věci platebním rozkazem. Lhůtu k podání vyjádření v tomto případě určí až ode dne podání odporu proti platebnímu rozkazu.

Ustanovení § 114b o. s. ř. bylo zavedeno zákonem č. 30/2000 Sb., kterým byl novelizován občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 1. 2001. Smyslem a cílem přijatých změn bylo posílit odpovědnost účastníků řízení za jeho výsledek se záměrem zrychlit řízení ve věci v prvním stupni a racionalizovat jeho průběh. Úkolem soudu je připravit jednání tak, aby při něm mohla být věc projednána a aby ji bylo možno rozhodnout zpravidla při prvním jednání. Smyslem přípravy jednání ve sporném řízení je tak určit okruh právně významných skutkových okolností, které jsou mezi účastníky sporné a které tak budou předmětem dokazování, jakož i zajistit obstarání důkazů, jejichž provedení účastníci k prokázání svých tvrzení navrhli, ale nemohou je sami předložit. V ustanovení § 114a a 114b o. s. ř. jsou pak stanoveny některé prostředky a metody, jejichž pomocí lze cíle vlastní přípravy jednání dosáhnout. Jelikož okruh sporných skutečností nelze určit bez součinnosti žalovaného, vychází zákon v zájmu hospodárnosti a efektivity řízení ze zásady, že také žalovaný musí být zavázán již ve stádiu přípravy jednání vyjádřit se ve věci.

Odlišná procesní situaci při vydání výzvy podle § 114b odst. 2 o. s. ř. (na rozdíl od odst. 1) spočívá též v tom, že se tato výzva svými důsledky uplatní pouze tehdy, pokud podá žalovaný odpor. Pokud tak neučiní, platební rozkaz nabude právní moci, není k čemu se vyjadřovat a lhůta k podání vyjádření nezačne vůbec běžet. Podá-li žalovaný odpor, ve kterém vylicí rozhodující skutečnosti, na nichž stanoví svou obranu, splní svou povinnost vyjádřit se tím, že odpor takto odůvodní (srov. Judikát Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek č. 65/2005 a článek autora Drápal, L., příprava jednání a projednání věci samé ve sporném řízení před soudem prvního stupně po novele občanského soudního řádu, Právní rozhledy 5/2002-mimořádná příloha).

Podala-li žalovaná ještě před vydáním kvalifikované výzvy k vyjádření odpor proti platebnímu rozkazu, v němž vylicíla a zdůvodnila námitky proti žalobě, nemůže soud (předseda senátu) vyzvat žalovanou ve smyslu § 114b o. s. ř. a opětovně jí uložit, aby se ve věci vyjádřila a tuto povinnost účelově podmiňovat splněním další povinnosti žalované označit důkazy a připojit listinné důkazy, kterých se dovolává.

Lze uzavřít, že dospěl-li odvolací soud k závěru, že byly naplněny předpoklady k vydání rozsudku soudem prvního stupně pro uznání z důvodu absence vyjádření žalované na základě usnesení soudu, za situace, kdy žalovaná se k věci vyjádřila již v odporu k platebnímu rozkazu, je jeho právní posouzení věci nesprávné a dovolací důvod vycházející z argumentů nesprávného právního posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., byl tudíž dovolatelkou v tomto směru uplatněn důvodně.

Nejvyšší soud proto rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2, věty za středníkem, o. s. ř. zrušil; jelikož důvody, pro které byl rozsudek odvolacího soudu zrušen, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.).